

“อาจารย์พูดถูก” เขียนหุยเห็นด้วย แต่ถามต่ออีกว่า “หากไม่มีท่านอาจารย์ พวกเราจะเรียนจบได้ความรู้ได้อย่างไร”

“ที่เธอพูดนั้นไม่ถูก เธอต้องรู้ว่า บนพื้นโลกนี้มีครูอยู่ มากมาย หากมีคน 3 คนเดินมาในนั้นอย่างน้อยต้องมี 1 คน เป็นครูของเรา แน่แน่นอน เขาทำอะไรถูกต้อง พวกเราทำตามที่เขาทำ หากเขาทำอะไรไม่ดั่งามพวกเรารู้ก็อย่างทำตามนั้น”

นักเรียนให้ความเคารพขงจื้ออย่างมาก มีบางคนเรียน กับขงจื้อถึง 12 ปี ยังไม่ยอมจบ ขงจื้อสอนลูกศิษย์ได้ประมาณ 3,000 คน มีอยู่ 72 คน บรรลุถึงความเป็นผู้มีชื่อเสียง บางคน ยังได้เป็นขุนนางของประเทศด้วย

เมื่อขงจื้ออายุมากขึ้น ได้ทำเรื่องสำคัญ คือการเขียนหนังสือ เรื่อง ชุนชิว เป็นหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เน้นเรื่องไปที่บุคคล สำคัญ และเหตุการณ์สำคัญของประเทศหลู่ ระหว่างปี 722 ก่อน ค.ศ. ถึง ปี 481 ก่อน ค.ศ. รวมประมาณ 240 ปี ในสมัยนั้นยังไม่มีการดาช ต้องเขียนตัวหนังสือบนแผ่นไม้ไผ่ ตอนเริ่มเขียน เรื่องนี้ ขงจื้อจะไม่ออกมาข้างนอกบ้านเป็นวัน ๆ มือข้างหนึ่งถือ แผ่นไม้ไผ่ มืออีกข้างหนึ่งถือฟู่กัน เขียนเรื่องอย่างตั้งใจออกตั้งใจ นักเรียนของท่านเห็นการทำงานที่จริงจัง และเหน็ดเหนื่อย ต่างเสนอตัวเขียนแทนท่าน ท่านบอกว่า “ไม่ได้ เรื่องที่ฉันเขียน เป็นเรื่องของคนที่ตายแล้ว และฉันต้องการนำทัศนะของฉันบรรจุ ลงไปด้วย ฉันคิดว่า คนรุ่นหลังจะได้เข้าใจฉันหรือไม่ก็ประมาณ ฉันได้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า ฉันได้เขียนบทอย่างนี้ของชุนชิว

ขงจื้อเมื่อตอนปลายอายุ 71 ปี จึงได้เขียนหนังสือที่มี ชื่อเสียงเล่มนี้สำเร็จ เป็นเพราะการที่ขงจื้อตั้งใจเขียนเป็นพิเศษ ดังนั้น ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ และเหตุการณ์สำคัญ เหล่า นั้น จึง ถูก บันทึกไว้ อย่าง ถูกต้อง อย่าง ยี่ ง

ขณะที่ขงจื้อเขียนหนังสือชุนชิวนั้น ได้เขียนบทกวีร่วมสมัย ขึ้นด้วย ขงจื้อชอบดนตรีเป็นชีวิตจิตใจ ตอนที่ท่านไปอยู่ที่ประเทศ ฉี เคยได้ยินการบรรเลงเพลงที่ไพเราะยิ่ง ฟังแล้วครั้งหนึ่ง ใน 3 เดือนต่อมา จะไม่มีความรู้สึกอยากกลืนรสเนื้อ ตัวท่านเองชอบ ร้องเพลงและเล่นขิม ไม่เพียงแต่บรรเลงเพลงด้วยตัวเอง แต่ยัง สอนนักเรียนให้ฝึกหัดดนตรี ท่านได้แต่งบทกวีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ โรงเรียนของท่าน จัดกลุ่มนักเรียนให้ศึกษาวิจัยทางดนตรี

ทำให้ นักเรียนบางคนมีความสามารถทั้งการบรรเลงดนตรีและการ ขับร้อง

ในเวลานั้นบทกวีที่มีชื่อเสียงในสังคมมีมากกว่า 3,000 บท ขงจื้อได้คัดเลือกออกมา 305 บท รวบรวมเป็นหนังสือ บทกวีเล่มแรกของประเทศจีนชื่อว่า ชื่อจิง ในปีที่ขงจื้ออายุ 69 ปี ลูกชายของท่าน (ขงหลี่) ได้ถึงแก่กรรม เมื่ออายุได้ 71 ปี นักเรียนที่ท่านรักที่สุดคือ เขียนหุย ก็ถึงแก่กรรม อีก 2 ปี

ถัดมา ท่านก็ได้สูญเสียศิษย์ที่ท่านรักที่สุดอีกคนหนึ่งคือ จื่อสู๋ ขงจื้อเสียใจมาก ได้เร่งรัดงานเขียนหนังสือหนักขึ้น แต่ในฤดูใบไม้ผลิของปี 479 ก่อน ค.ศ. ท่านได้ล้มป่วยลง แม้จะได้รับการเอาใจใส่อย่างดีจากบรรดาลูกศิษย์ แต่ท่านมีความรู้สึกว่าการมีชีวิตอยู่ต่อไปก็ไม่มีความหมายใดๆ แล้ว วันหนึ่ง ลูกศิษย์ชื่อ จื่อกั๋ง ได้เข้ามาเยี่ยม ขงจื้อพูดกับ จื่อกั๋งว่า “นับจากวันนี้ฉันไม่สามารถพูดได้อีกต่อไป” จื่อกั๋งรับถามว่า “หากท่านไม่พูด แล้วพวกเราจะทำอย่างไรเล่า”

ท่านตอบว่า “สวรรค์ก็ไม่พูดอะไรเลย แต่ละปี ก็ยังคงมี 4 ฤดู ไม่ใช่หรือ”

ในที่สุดนับจากวันนั้น ขงจื้อก็ไม่พูดอะไรอีกเลย เจ็ดวัน เจ็ดคืนไม่กินอาหารไม่ดื่มน้ำ และในที่สุดก็จากลูกศิษย์ของท่านไป

แปลจาก

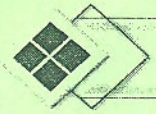
แบบเรียนภาษาจีนของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมแห่งปักกิ่ง

โดย พันเอก ชูเกียรติ มุ่งมิตร

ขงจื้อ คือใคร

ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ขงจื้อ มีชื่อแบบสามัญว่า ข่งชิว บรรพบุรุษของขงจื้อ เดิมเป็นชนชั้นสูงในประเทศช่ง ซึ่งปัจจุบันคือจังหวัดเหอหนาน ภายหลัง พวกเขาได้อพยพไปอยู่ในประเทศหลู่ (ปัจจุบันคือ ซานตง) ภายหลังที่พ่อของขงจื้อถึงแก่กรรม แม่ผู้ยังเยาว์วัยได้ หอบหิ้วขงจื้อเข้าไปอยู่ในเมืองชวีฝู ซึ่งเป็นเมืองหลวงของ ประเทศหลู่ ผู้เป็นแม่เป็นห่วงเรื่องการศึกษาของขงจื้อเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเล็งเห็นว่า การจะมีชีวิตที่มีอนาคตนั้น ขงจื้อต้องเป็น ขุนนาง และมีวิธีเดียวที่จะบรรลุได้ คือ การเรียนหนังสือให้อ่าน ออกเขียนได้ ซึ่งเป็นหนทางของการมีความรู้ตนเอง

ขงจื้อเป็นเด็กที่เชื่อฟังคำของมารดาเป็นอย่างยิ่ง ตั้งใจ เรียนหนังสืออย่างจริงจังและขยันขันแข็ง อ่านหนังสือจนลิ้ม พักผ่อนบ่อยๆ แต่ละวันๆ มารดาต้องเตือนให้พักผ่อน เขาจึงจะ หยุดพักผ่อน ซึ่งก็เป็นการพักผ่อนเพียงชั่วคราว เขามักจะพูดว่า เรียนหนังสือต้องเรียนให้ดี การทำอะไรทั้งมวลต้องไม่หยุด กลางคัน

ตั้งแต่เด็กจนเป็นหนุ่ม ขงจื้อมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก อายุยังไม่ถึง 20 ปี ก็เป็นผู้มีชื่อเสียงของประเทศหลู่คนหนึ่ง แล้ว เมื่ออายุ 20 ปีเศษ มีบุตรชายหนึ่งคน ขงเต๋ของประเทศ หลู่ได้ส่งปลา หลี-ยวี มาแสดงความยินดี ลูกชายของขงจื้อ จึงมีชื่อว่า(หลี ขง หลี)

แม้ว่าขงจื้อจะมีชื่อเสียง แต่ก็เป็นผู้เปิดกว้าง ถ่อมตน มักจะพูดว่า เรื่องที่ตัวรู้นั้นยังมีไม่มาก ดังนั้น เพื่อนฝูง และเพื่อนบ้านต่างชอบเขาโดยทั่วกัน ขงจื้อเป็นผู้ที่มีความ ซาญฉลาดเป็นเลิศ เขามีดำริที่จะทำอะไรให้แก่ประเทศชาติเพื่อ ให้ ประเทศหลู่เป็นประเทศที่เข้มแข็งประเทศหนึ่ง แต่เหล่าขุนนาง ที่เสนอนหน้าต่อขงเต๋พูดถึงขงจื้อ แต่เรื่องไม่สร้างสรรค์ ดังนั้น เขาจึงได้เป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยอยู่ 2 ครั้ง ระหว่างอายุ 20 -27 ปี จนกระทั่งในปี 501 ก่อน ค.ศ. อายุได้ 51 ปี

ขงจื้อจึงได้รับโองการจากขงเต๋ให้ดูแลกิจการภายในเมืองหลวง และภายหลังขงเต๋ทรงเห็นผลงานที่สำเร็จเรียบร้อยทั้งหลาย ยิ่งมอบงานสำคัญให้ขงจื้อมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศหลู่เจริญ รุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว

ประเทศฉี ซึ่งมีอาณาเขตติดกับประเทศหลู่ เป็น ประเทศใหญ่ประเทศหนึ่ง ขงเต๋ประเทศฉี มีความกังวลต่อ ความเจริญของประเทศหลู่ จึงเกิดความคิดที่จะเชิญขงเต๋ ประเทศหลู่มาพบปะสนทนาเจรจาความเมือง แล้วลักพาตัว ขงเต๋ ประเทศหลู่เพื่อจะทำให้ประเทศฉีปกครองประเทศหลู่ได้

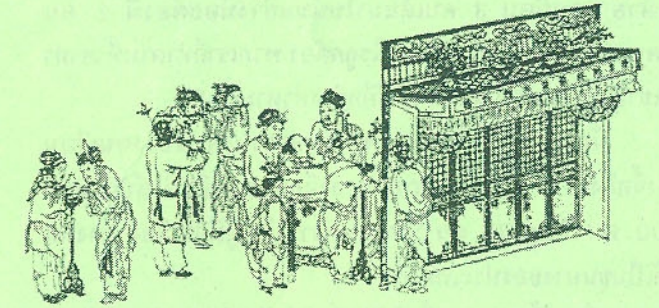
ก่อนที่ขงเต๋หลู่จะไปร่วมประชุมสนทนา ขงจื้อได้ กราบทูลว่า เคยได้ยินผู้อื่นพูดว่า การแลกเปลี่ยนใด ๆ กับ ต่างประเทศต้องเตรียมกำลังทหารให้พร้อม การเจรจาจึง บรรลุจุดประสงค์ ดังนั้น เห็นควรนำกองทหารติดตามขงเต๋ ไปด้วย ขงเต๋หลู่เห็นชอบกับขงจื้อ

วันนัดพบมาถึง ระหว่างที่ขงเต๋ 2 แผ่นดินกำลังเจรจากันคนของขงเต๋ฉีได้เข้ามารายงานว่าได้เตรียมคณะเดินรำไว้พร้อม แล้ว จะขอเริ่มการแสดงให้ชม ขงเต๋ฉี อนุญาตโดยไม่ลังเล บรรดานักแสดงทุกคนมีอาวุธ อีกทั้ง การปรากฏตัวก็ดูไม่เหมือน คณะเดินรำ ขงจื้อเห็นสถานการณ์ไม่ดี ก็ตะโกนด้วยเสียงอันดัง ขึ้นว่า “ขงเต๋ของ 2 ประเทศกำลังสนทนานกันอยู่ในเรื่อง สำคัญ ทำไมจึงอนุญาตให้ผู้คนเหล่านี้เข้ามาเดินรำ ขอให้สั่ง ให้พวกเขาออกไปเดี๋ยวนี้” ขงเต๋ฉี เห็นอาวุธมืดที่ตัวขงจื้อ ซึ่งยืนประชิดอยู่ ก็รู้ว่าต้องให้นักแสดงเหล่านั้นออกไป และ ขงเต๋ฉี ทราบว่ากองทหารของประเทศหลู่ ก็ ตั้งอยู่ ไม่ไกล แผนการณ์จับตัวขงเต๋ หลู่ ไม่ประสบผลสำเร็จแน่นอน จึงประกาศจบการสนทนา

ระหว่างที่ขงจื้อเป็นขุนนางประเทศหลู่ ประเทศนี้มีความเข้มแข็งมาก คุณภาพของชีวิตของประชาชนยิ่งดีวันดีคืน ขงเต๋และประชาชนล้วนเคารพนับถือขงจื้อ

ขงจื้อขณะอายุได้ 30 ปี ได้ตั้งโรงเรียนขึ้น 1 แห่ง นับเป็น โรงเรียนเอกชนแห่งแรกของประเทศจีน ในสมัยนั้นคนรู้หนังสือ จะมีอยู่เฉพาะในหมู่ขุนนางเท่านั้น คนธรรมดาอ่านหนังสือไม่ออก แต่นักเรียนของขงจื้อสามารถทำอะไรได้ทุกอย่างในตอนเริ่มต้น

พวกขุนนางต่างดูถูกขงจื้อ ต่างคิดว่าคนอายุน้อย คงจะไม่สามารถ สอนนักเรียนให้ได้ดี ต่อมาจึงเป็นที่ประจักษ์ว่า นักเรียนที่ขงจื้อ สอนนั้นไม่เลว จึงได้นำบุตรหลานส่งเข้าเรียนที่โรงเรียนของขงจื้อ

ขงจื้อปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเข้มงวด วันหนึ่ง ท่านวิพากษ์นักเรียนชื่อ เหยฮันหุย ว่า “ฉันทูอะไร เธอพูด อย่างนั้น ตัวเองไม่มีความริเริ่ม ไม่มีการพัฒนาแล้วจะก้าว หน้าได้อย่างไร” เหยฮันหุย ถามว่า “ทำอย่างไรจึงจะพัฒนา”

“ต้องคิดอยากพัฒนา ต้องหมั่นเล่าเรียน พินิจพิจารณา มากๆ เอาแต่เรียนโดยไม่ได้พิจารณา ย่อมไม่สามารถได้รับความ รู้อย่างสูง อย่างเช่น ฉันทูบอกเธอว่า มุมหนึ่งของโต๊ะเป็นมุมฉาก เธอควรจะพิจารณาว่าอีก 3 มุม ก็เป็นมุมฉาก และสรุปว่า โต๊ะนี้ เป็นโต๊ะ 4 เหลี่ยม ไม่ใช่โต๊ะกลม”

นักเรียนอีกคนหนึ่งถามว่า “ถ้าอย่างนั้นจะทำอย่างไร จึงจะทำให้ตัวเองมีความรู้มาก ๆ”

“เรื่องนี้ต้องเรียนให้มากขึ้น พบเหตุปัญหอะไรล้วน ต้องถามว่าทำไม เมื่อไม่เข้าใจ อย่าทำเป็นเข้าใจ ทำอย่างฉันทู นี้ เมื่อมีคนถามปัญหาฉันทู มีบ่อยๆ ที่ฉันทูตอบไม่ได้ ฉันทูก็นำ ปัญหาไปถามคนอื่น อย่างนี้ เวลานานไปความรู้ย่อมมากขึ้น ตามมา”

การสัมมนาปรัชญาขงจื้อ
เรื่อง “มันใจ มันคง สื่อนาคตด้วยปรัชญาขงจื้อ”
เวลา 12.00-17.00 น.
ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สำรองที่นั่ง : ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
โทรศัพท์ 0 5391 6392 - 93 โทรสาร 0 5391 6384
ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติม www.mfu.ac.th/center/cas